

Sygn. akt V CSK 706/15

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku Banku [...] S.A. w W.
przy uczestnictwie F. T., M. C., J. P. B., M. T., H. T., A. T.
i małoletniego B. C., reprezentowanego przez matkę A. T.
o stwierdzenie nabycia spadku po J. T.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika F. T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 22 maja 2015 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik F. T. wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 maja 2015 r. uzasadniając wniosek: a) występującym zagadnieniem prawnym dotyczącym art. 1015 § 1 k.c., b) istnieniem potrzeby wykładni przepisu prawnego budzącego poważne wątpliwości, to jest art. 1015 § 1 k.c., c) naruszeniem prawa materialnego art. 1015 § 1 k.c., d) rażącym naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c.

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego zasadniczą rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymóg przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie. Z tego względu niedopuszczalne było powołanie przez skarżącego na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzutu naruszenia prawa materialnego (art. 1015 § 1 k.c.) oraz rażącego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Okoliczności te mogłyby stanowić argumentację uzasadnienia odrębnej przesłanki, to jest oczywistej zasadności skargi, ale skarżący powinien okoliczności te wskazać i uzasadnić pod kątem zaistnienia tej przesłanki, zważywszy, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa

materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01 - nie publ.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, powołanie się na przesłankę istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa - mimo wystąpienia takiej potrzeby – nie doczekał się wykładni albo że niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, z dnia 12 grudnia 2008., II PK 220/08, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 - nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej zawierającej szczegółowe omówienie wątpliwości interpretacyjnych, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze, przytoczenia odpowiednich orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca

2009 r., I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, - nie publ., z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19).

Problemy podnoszone przez skarżącego, zarówno pod pretekstem potrzeby wykładni przepisów, jak i wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego na tle art. 1015 § 1 k.c. nie budzą poważanych wątpliwości. Niezależnie od powyższego wskazać należy, że zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów muszą pozostawać w związku z konkretną sprawą. Podzielić należy pogląd zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1991 r. (III CZP 75/90, OSNC 1991, nr 5-6, poz. 68), że sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku z ustawy rozpoczyna się - zarówno dla spadkobiercy ustawowego powołanego w testamencie do spadku, jak i dla pozostałych spadkobierców ustawowych - z dniem, w którym dowiedzieli się oni z właściwego źródła o tym, że testament z uwagi na niezachowanie prawem przepisanej formy jest nieważny (art. 1015 § 1 k.c.). Wobec tego, ustalenie początku biegu terminu *a tempore scientiae* stanowi – w każdej sprawie - ustalenie konkretnego faktu, który nie podlega podważeniu w postępowaniu kasacyjnym (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.